

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького**

**Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу**

Затверджено на засіданні
кафедри економіки,
готельно-ресторанного та
туристичного бізнесу

Завідувач кафедри ID 11012
Протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Назва освітнього копоненту (Обов'язковий/вибірковий)	Потенціал і планування підприємства <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка та бізнес
Рік викладання	2025-2026
Семестр	4 семестр
Викладач (-і)	ID 424862 , доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Профайл викладача	ORCID 0000-0001-8645-9821
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій
Сторінка освітнього копоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5549

Анотація до освітнього компонента

Програму освітнього компонента «Потенціал і планування підприємства» складено відповідно до освітньої програми «Економіка та бізнес».

У змісті освітнього компоненту розкриті сутність, структурно-елементний склад, механізм формування потенціалу і розвитку підприємства та методологія оцінки потенціалу підприємства. Послідовно викладені теоретичні основи, утримування і особливості потенціалу підприємства і запропоновані прикладні моделі оцінки основних параметрів його рівня. Розглянуто сучасні методології ринкової оцінки активів підприємства і соціально-організаційного комплексу підприємства і втіленого в ньому потенціалу, зокрема особливості оцінки земельних ділянок, будинків, споруджень, машин, устаткування та вартості бізнесу підприємств. Особлива увага приділена проблемним питанням оцінки нематеріальних активів і соціальний складової підприємницької діяльності, які визначають ефективність формування, використання і розвитку потенціалу підприємств.

Предметом вивчення освітнього компонента є закономірності функціонування і розвитку підприємств в ринкових умовах.

Мета та завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента є пізнання сутності і закономірностей розвитку планування та організації діяльності підприємства, вивчення методів та механізмів управління.

Досягнення цієї мети обумовлює розв'язання таких **завдань**:

– засвоєння новітніх методів і засобів ефективного формування потенціалу підприємства, забезпечення його конкурентоспроможності в сучасних умовах господарювання;

– набуття практичних навичок оціночної діяльності як необхідної складової раціонального управління розвитком потенціалу підприємства;

– формування й розвиток професійних здібностей у майбутніх фахівців самостійно здійснювати аналіз потенціалу та стан його використання, а також розробляти шляхи розв'язання наявних проблем;

– вироблення навичок науково-дослідної роботи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

– сутність економічної категорії "потенціал підприємства", класифікацію потенціалу підприємства;

– характеристику структури потенціалу підприємства та визначення основних елементів потенціалу;

– цілі оцінювання потенціалу підприємства;

– поняття вартості та її модифікації;

– основні методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства (витратний, порівняльний, результатний);

– методи оцінювання потенціалу підприємства;

вміти:

– визначати основні чинники формування та розвитку потенціалу підприємства;

– оцінювати рівень конкурентоспроможності потенціалу підприємства за допомогою існуючих методів;

– визначити основні конкурентні переваги підприємства;

– використовувати різноманітні прийоми та методи для оцінювання вартості підприємств;

– визначати ринкову вартість окремих складових елементів потенціалу підприємства;

– складати звіт про оцінювання майна.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної компетентності економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси в бізнесі.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гендерна рівність, зменшення нерівності, мир та справедливість, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання

РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

РН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

РН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання (за видами діяльності), визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

РН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

РН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

РН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

РН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

PH24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Ненасильницьке спілкування
7. Управління знаннями
8. Робота в режимі невизначеності
9. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	лекція	семінарське заняття	самостійна робота	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	42 год.	76 год.	122 год.	240/8 кр.

Підсумкова (семестрова) форма контролю – екзамен

Політика освітнього компонента

Курс передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.

Вчасно виконувати завдання семінарів та завдань самостійної роботи.

Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем*	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві.	8	2	2			4
Тема 2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства	12	2	4			6
Тема 3. Формування потенціалу підприємства : поняття і загальна модель	8	2	2			4
Тема 4. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства	12	2	4			6
Тема 5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства	12	2	4			6
Тема 6. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства	10	2	2			6
Тема 7. Методичний інструментарій оцінки потенціалу підприємства.	10	2	2			6
Тема 8. Оцінка вартості нерухомого майна	12	2	4			6
Тема 9. Оцінка вартості машин і обладнання	12	2	4			6
Тема 10. Оцінка нематеріальних активів	12	2	4			6
Тема 11. Трудовий потенціал та його оцінка	12	2	4			6
Тема 12. Оперативно-календарне планування і контроль	12	2	4			6
Тема 13. Матеріально-технічне забезпечення виробництва	12	2	4			6
Тема 14. Оцінка вартості бізнесу	12	2	4			6
Тема 15. Персонал і оплата праці	12	2	4			6
Тема 16. Виробнича інфраструктура	12	2	4			6
Тема 17. Витрати виробництва	12	2	4			6
Тема 18. Фінансове планування і контроль на підприємстві	12	2	4			6
Тема 19. Планування і контроль оновлення продукції	12	2	4			6
Тема 20. Організаційно-технічний розвиток	12	2	4			6

Тема 21. Бізнес-планування	12	2	4			6
Разом	240	42	76			122

Програма освітнього компонента

Тема 1. Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві

Потенціал підприємства як економічна категорія. Класифікація видових проявів потенціалу підприємства, його характерні риси.

Тема 2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства

Структура потенціалу підприємства. Графоаналітична модель потенціалу підприємства. Алгоритм графоаналітичного методу оцінки потенціалу підприємства.

Тема 3. Формування потенціалу підприємства : поняття і загальна модель

Потенціал підприємства як економічна система. Загальні підходи щодо формування потенціалу підприємства. Основні фактори та передумови формування та розвитку потенціалу підприємства. Модель формування потенціалу підприємства.

Тема 4. Особливості формування виробничого потенціалу підприємства

Структура виробничого потенціалу підприємства. Завдання оцінювання виробничого потенціалу підприємства. Концептуальні підходи до визначення основних елементів виробничого потенціалу підприємства. Вимірювання величини виробничого потенціалу підприємства на базі поелементного підходу.

Тема 5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства

Сутність та рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Діагностика конкурентних сил. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Стратегічний аналіз конкурентоспроможності потенціалу підприємства.

Тема 6. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства

Особливості потенціалу підприємства як об'єкта оцінки. Поняття вартості та її модифікації. Принципи оцінки потенціалу підприємства.

Тема 7. Методичний інструментарій оцінки потенціалу підприємства

Загальна характеристика методичного інструментарію оцінки вартості потенціалу підприємства. Основні методичні підходи до оцінки вартості потенціалу підприємства. Класифікаційна характеристики інформації, яка приймає участь в оцінці потенціалу підприємства.

Тема 8. Оцінка вартості нерухомого майна

Особливості нерухомого майна як об'єкта оцінки. Порядок організації грошової оцінки землі по Україні. Оцінка вартості землі. Оцінка вартості будівель і споруд.

Тема 9. Оцінка вартості машин і обладнання

Необхідність і особливості оцінки техніко-технологічного потенціалу підприємства. Класифікація об'єктів оцінки. Методичні підходи до оцінки машин і обладнання.

Тема 10. Оцінка нематеріальних активів

Сутність і класифікація нематеріальних активів підприємства. Особливості оцінки вартості нематеріальних активів. Оцінка ринкової вартості нематеріальних активів.

Тема 11. Трудовий потенціал та його оцінка

Сутність та аналітична характеристика трудового потенціалу підприємства. Особливості вартісної оцінки трудового потенціалу. Ефективність використання трудового потенціалу.

Тема 12. Оперативно-календарне планування і контроль

Зміст, мета і завдання оперативно-календарного планування і контролю (ОКПК). Основні календарно-планові розрахунки в ОКПК. Системи ОКПК на підприємстві.

Тема 13. Матеріально-технічне забезпечення виробництва

Зміст і основні завдання плану МТЗВ, основні показники та порядок його розробки. . Планування і контроль потреби в сировині і матеріальних ресурсах. Запаси, їх види та регулювання. Планування і контроль зовнішніх перевезень.

Тема 14. Оцінка вартості бізнесу

Особливості методів оцінки вартості бізнесу. Методи витратного підходу до оцінки вартості бізнесу. Методи результатного підходу до оцінки вартості бізнесу. Методи оцінки вартості бізнесу, що базуються на порівняльному підході.

Тема 15. Персонал і оплата праці

Потреба підприємства у трудових ресурсах, основи її планування і контролю. Планування і контроль продуктивності праці та обчислення показників продуктивності. Оплата праці. Показники плану, методика обчислення фондів оплати праці за різних систем та форм оплати праці. Матеріальне стимулювання працівників підприємства.

Тема 16. Виробнича інфраструктура

Роль і склад допоміжних виробництв і обслуговуючих господарств. Планування і контроль забезпечення підприємства технологічною оснасткою. Планування і контроль ремонтного обслуговування виробництва. Планування і контроль енергообслуговування. Планування і контроль транспортного обслуговування.

Тема 17. Витрати виробництва

Зміст плану витрат виробництва продукції. Суть кошторису витрат на виробництво, його призначення і структура. Методика основних розрахунків кошторису. Планування зниження собівартості продукції і методика його розрахунку за факторами.

Тема 18. Фінансове планування і контроль на підприємстві

Зміст і завдання фінансового плану і контролю на підприємстві. Планування і контроль прибутку підприємства. Методи оптимізації грошових потоків. Оцінка фінансового стану підприємства на основі балансу доходів та видатків.

Тема 19. Планування і контроль оновлення продукції

Формування планів і контролю оновлення продукції, їх склад і завдання. Планування і контроль витрат на підготовку та освоєння виробництва. Економічна ефективність освоєння нової продукції. Вибір оптимального варіанту технологічного процесу.

Тема 20. Організаційно-технічний розвиток

Завдання і зміст плану організаційного і технічного розвитку підприємства. Система показників плану і методика їх розрахунку. Планування і контроль інвестицій та визначення прибутковості об'єктів інвестування. Джерела фінансування організаційно-технічного розвитку підприємства.

Тема 21. Бізнес-планування

Бізнес-план, його призначення і зміст. Організація розробки бізнес-плану. Зміст основних розділів.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Складання бізнес-плану підприємства з урахуванням його потенціалу (за вибором) (10 балів)
2	Підготовка та опублікування тези у міжнародній конференції за індивідуальною темою (10 балів).
3	Презентація та захист доповіді за узгодженою тематикою (10 балів).

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	Поєднання лекцій, дискусій, кейсів, аналізу даних, моделювання, проектної роботи, самостійного дослідження, інтерактивних методів (дебати, рольові ігри), використання сучасних технологій.	Поточний контроль: тестування, есе, кейси, аналітичні звіти, презентації. Підсумковий контроль: письмовий екзамен

PH6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, аналіз випадків, самостійна робота, частково-пошуковий метод, інтерактивні методи навчання.	Поточний контроль: усна співбесіда, презентація, доповідь, конспект, інтерактивні вправи. Підсумковий контроль: письмовий екзамен
PH7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.	Розв'язання комплексних проблем із застосуванням дослідницького підходу та інноваційних методів аналізу.	Поточний контроль: захист дослідження, дискусії, практичні аналітичні завдання. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
PH8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.	Лекції з елементами проблемного викладу; розрахункові задачі; економіко-математичне моделювання; робота зі статистичними базами; дослідницький метод.	Поточний контроль: розв'язання задач, тестування, індивідуальні розрахункові завдання. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
PH10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання (за видами діяльності), визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.	Аналіз конкретних ситуацій (case-study); аналіз фінансової звітності; проєктне навчання; самостійне опрацювання даних.	Поточний контроль: аналіз звітності, аналітичний висновок, тестування, презентація. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
PH11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.	Проблемні лекції; аналіз нормативно-правових актів; дискусії; дебати; моделювання регуляторних рішень.	Поточний контроль: аналітичні довідки, есе, участь у дебатах, тестування. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
PH12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	Практико-орієнтовані заняття; комплексні ситуаційні завдання; метод кейсів; проєктна діяльність	Поточний контроль: практичні завдання, аналітичні звіти, презентації. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
PH13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.	Робота зі статистичними базами; аналіз відкритих даних; розрахунок показників; застосування ІКТ.	Поточний контроль: розрахункові роботи, аналіз даних, аналітичний звіт. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.

PH17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.	Міждисциплінарні проекти; проблемно-орієнтоване навчання; SWOT-аналіз; оцінка ризиків; групова робота.	Поточний контроль: захист проекту, аналітична доповідь, комплексні завдання. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
PH19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.	Практичні заняття з використанням програмного забезпечення; комп'ютерне моделювання; підготовка мультимедійних презентацій; робота в електронних середовищах.	Поточний контроль: виконання завдань у програмному середовищі, електронний звіт, презентація. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
PH24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.	Дискусії; аналіз етичних ситуацій; рольові ігри; рефлексивні завдання.	Поточний контроль: есе, аналіз кейсів, участь у дискусіях, презентація рішення. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://v.gd/ADELEh>. Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу.

БАЛЬНО-НАКОПИЧУВАЛЬНА СИСТЕМА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	РАЗ ОМ
	Доповіді на семінарських заняттях	5
	Виконання практичних вправ	5
	Виконання тестових завдань	5
	Робота зі статистичними базами	5
	Розв'язання кейсів	5
	Розв'язання розрахункових задач	5

Разом	30
САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Складання бізнес-плану підприємства з урахуванням його потенціалу	10
Підготовка та опублікування тези у міжнародній конференції за індивідуальною темою	10
Презентація та захист доповіді за узгодженою тематикою	10
Разом	30
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (екзамен)	40
Загальний бал ОК	100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5». Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	5 балів: – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання тощо)	5 балів: – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності.

	<p>Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань.</p> <p>– 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань.</p> <p>– 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу.</p> <p>Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань.</p> <p>1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>– 0 балів – відповідь відсутня</p>
--	---

Згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Потенціал і планування підприємства є письмовий екзамен (4 семестр), на його складання надається 40 балів. Екзаменаційні білети включають 2 теоретичних питання (по 15 балів за відповідь на 1 питання) та 1 практичне завдання (10 балів за розв'язання) з усіх тем, які входять до програми

освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	добре	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компоненту	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компоненту

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>, розміщеного на офіційному сайті Університету. З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ECTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП. Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти. Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компонента Потенціал і планування підприємства на ЦОДТ.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента НПП освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет
Основна

1. «Статистичний щорічник України»/"Statistical Yearbook of Ukraine" URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm

2. Global Economic Prospects. A World Bank Group Flagship Report. January 2023. The World Bank Open Knowledge Repository (OKR). URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/38030/GEPJanuary-2023.pdf>.
 3. Litvinova I. Analysis of the activity of the insurance company and prospects of its development on the market of insurance services (on the example of PJSC "Insurance Group "TAS") [Electronic resource] / I. Litvinova, V. Kozub, S. Kozub // *Economics of Development*. 2023. Vol. 22, No. 1. – P. 38–49. URL: https://ecdev.com.ua/web/uploads/pdf/Economics%20of%20Development_2023_Vol.%2022_No.%201_38-49.pdf.
 4. Proskurnina N. V. State regulation as a factor of the organizational economic mechanism of management of the foreign economic activity of enterprise [Electronic resource] / N. V. Proskurnina, A. V. Hovorovska // *Business Inform*. 2023. Vol. 2. P. 56–61. URL: <https://www.businessinform.net/search/?qu=проскурніна&x=0&y=0>.
 5. Taraniuk L. M. Business process reengineering of companies in the system of innovation. Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects : monograph / L. M. Taraniuk, K. V. Taraniuk, S. V. Shakhova [in ed. D. Dyachkov]. Prague : Nemoros, 2022. Issue 4. P. 183-189
 6. Артюшок В. Методи та моделі стратегічного аналізу у системі бізнес-планування. *Економіка та суспільство*. 2022. С. 44.
 7. Васильців Т. Г. Економічний потенціал VS економічна безпека підприємства: точки конвергенції та дивергенції. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*. 2023. №36. С. 23-29.
 8. Відновлення та реконструкція повоєнної економіки України : наукова доповідь / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Київ, 2022. 305 с.
 9. Глобалізаційні процеси у світовій економіці: виклики та можливості для України : колективна монографія / за ред. О. О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Київ, 2022. 264 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/10/Globalizaciyniproceny-u-svitoviyu-economici.pdf>
 10. Державна політика гуманітарної безпеки у контексті становлення громадянського суспільства в Україні. Навчальний посібник / І.О. Парубчак, Н.Б. Радух, Г.М. Гринишин та ін. Одеса, ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. 190 с.
- Додаткова**
11. Зайцева А. С., Маковоз О. В. Кадровий потенціал як вирішальна передумова розвитку підприємств у стратегічній перспективі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. №84. С. 21-28.
 12. Закон України „Про інноваційну діяльність” // В. В. Р. 2002. № 36. Ст. 20.
 13. Закон України „Про наукову і науково-технічну діяльність” 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#>

14. Закон України „Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>

15. Мацибора В.І., Збарський В.К. Регіональна економіка: Навч. пос. 2-ге вид. 2023. 280 с.

16. Н. С. Акімова, А. Асває, Т. А. Наумова та ін. // Фінансово кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2022. Вип. 6 (47). С. 198–217. URL: <https://kd.n.t.ua/index.php/kd/article/view/3867/3715> ; <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3867>.

Інтернет ресурси

17. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL: www.rada.gov.ua

18. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. URL: www.ukrstat.gov.ua

19. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://https://www.kmu.gov.ua/>

20. ЛігаБизнесИнформ. [Електронний ресурс]. URL: www.liga.net/

21. Міжнародний рейтинг «Doing Business» та «Business Enabling Environment». URL: <https://www.worldbank.org/en/programs/business-enablingenvironment>

22. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

23. Нормативні Акти України. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nau.kiev.ua>

24. Офіційний веб-портал Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

25. Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

26. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>

27. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

28. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.kmu.gov.ua/>

29. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

30. Офіційний сайт Програми розвитку ООН. URL: <http://www.undp.org>